

# Tilsvar høringsuttalelser

## Søndre Land MDG

### 1. Betydelig endret trasé nedenfor gammelt inntakspunkt.

Endring av traséen nedenfor den gamle inntaksdemningen i Abortjernsbekken er selvfølgelig endret. Dette fordi den skal gå videre oppover i terrenget til Abortjern. Arbeidet er gjennomført i forbindelse med skogsdrifta og traséen følger eldre traktor- og lassbærerveger hele vegen oppover til Abortjern unntatt der hvor traséen krysser skogsbilvegen oppover. Stedvis i skjæringene mot skogsbilvegen gjør dette at det må lages større fyllinger for å gi riktig kurve for rørgata. Ved å legge rørgata i de eksisterende vegene og forsterke disse med overdekningen over rørgata oppnås det to fordeler. Siden rørgata følger gamle traktorveger som går gjennom terrenget, gjør overdekningen at kjøreskader blir redusert og at vegene vil tåle senere ferdsel. Den nye traséen ligger sør for Abortjernsbekken fra Varpet og nedover. Overdekningen fungerer også som en flomsikring sørover. Dette viste seg under uværet Hans i 2023.

Det må også påpekes at de nederste delene av den eksisterende rørgata er fra 1920. Dette er støpejernsrør som erstattet de første tretrørene som ble benyttet. Disse rørene ble nedgravd med håndmakt og ligger stedvis i dagen. Levetiden på slike rør er i overkant av hundre år. Dette betyr at rørgaten nedenfor inntaksdammen i Abortjernsbekken uansett ville måtte rehabiliteres. Kostnader forbundet med dette ville uansett ha tvunget gjennom bruk av maskiner og en ny trasé som må ligge lenger unna bekkeløpet enn idag. Dette skyldes at terrenget rundt den eksisterende rørgatetraséen er altfor bratt til å bruke maskiner. Fordelen med en ny rørgate er flere. Den vil ligge dypere og i mindre grad hindre skogsdrift. Dette vil gi mindre påvirkning fra ytre faktorer som kjøring og tele og ha en bedre tetting enn den eksisterende rørgata. Dette reduserer sjansen for rørbrudd.

### 2. Allerede gjennomført arbeid

Det er riktig at mesteparten av gravearbeidet er gjennomført. Dette er fordi arbeidet med å legge ned rørene ble gjennomført i forbindelse med bruk av eksisterende traktor- og lassbærerveger. Ved rehabilitering av disse vegene ble rørene lagt ned. Som forklart i punkt 1, gjør dette at disse vegene kan benyttes i framtidig hogst. På grunn av vekt, er det i første rekke lassbærere og ikke hogstmaskiner som skaper kjøreskader. Med robuste framførselsveger vil framtidige kjøreskader i terrenget reduseres. Det bør også nevnes at ved å kombinere leggingen av rør samtidig med tømmerdriften, har bruken av maskiner i terrenget blitt minst mulig både når det gjelder størrelsen på inngrepet og forurensing.

### 3. Arter i traséen som krever spesielt hensyn.

Her er det å bemerke at traséen ikke går i et miljø som er vesensforskjellig fra miljøet som ligger utenom. Traséen følger som nevnt gamle traktorveger og går i aktivt drevet skog. Dette betyr at levevilkårene for plantene her er kontinuerlig

forstyrret av skogsdrift gjennom planting, ungskogspleie, hogst og kjørsel.

#### **4. Mangel på skånsomhet under opparbeidelse**

Det faktum at en nylig opparbeidet veg eller trasé ikke er bevokst vil sees på som en skade i terrenget. På grunn av stansvedtak fra Søndre Land kommune, er arbeidet med traséen ikke slutført. På deler av traséen er nivået mye høyere enn hva det vil være ved avslutning. Det organiske laget ble gravd til side og skal legges over til slutt. Som alle andre plantefelt, skal traséen beplantes med gran. Til dette var det bestilt 35000 granplanter, men på grunn av kommunens vedtak måtte dette utsettes. Traséen vil fungere som transportakse når denne skogen er hogstmoden om cirka 60 år. Dagens status er et øyeblikksbilde og reflekterer ikke hvordan det vil se ut etter noen år. Traséen ble anlagt sammen med reparasjonen av lassbærervegene. Dette var et bevisst valg for å skåne skogen fra kjøreskader og effektivisere bruken av maskiner.

#### **5. Tilførsel fra vann ovenfor Abbortjern**

Gulsetjern og Røytjern er de to vannene ovenfor Abbortjern som er oppdemt og regulert idag. Det planlegges ikke med å endre nedtappingen av disse. Vedlikehold av demningene gjennomføres ved behov.

#### **6. Reguleringshøyde**

Reguleringshøyden i Abbortjern vil fortsette slik den er idag og er lik høyden på demningen. Det er ikke praktisk mulig å forhøye denne på grunn av terrenget rundt tjernet. Det er kun gjennom større inngrep og endringer av terrenget samt flytting av tre bygninger og forhøyning av vegen i nordenden av tjernet at reguleringshøyden vil kunne økes. Dette er hverken regningsvarende eller ønskelig.

## **NJFF Oppland, DNT Gjøvik og omegn, Naturvernforbundet, Storørret Norge**

#### **1. Undersøkelser fisk, bunndyr og ornitologi**

Idag er Abbortjernsbekken tidvis uten vannføring i det hele tatt. Dette skyldes dels mangel på nedbør, men også det faktum at Abbortjern allerede er regulert. Tjernet tappes idag helt ned til det ikke gir nok vann til å drifte dagens kraftverk. Deretter stenges bunnlukken for å samle opp vann. Avhengig av vanntilførsel skjer dette vanligvis i februar-mars og siden på sommeren. På bakgrunn av dette er det ikke et stabilt livsgrunnlag for bunnsarter i Abbortjernsbekken. Abbortjernsbekken har ikke fiskebestand. Bekken er for bratt til at fisk kan vandre oppover. Demningen i Abbortjern er utstyrt med sil og slipper ikke gjennom fisk. Det er kun ved stor vannføring og fullt tjern slik at vannet flommer over damkronen at fisk kan komme forbi demningen i Abbortjern. Abbortjernsbekken anses ikke ha noen funksjon for fuglelivet utover drikkevann.

#### **2. Tilslamming av bekkeløpet**

Abbotjernsbekken går i et svært bratt terreng og stort sett i fjellgrunn. Vårflommen er det eneste som har noen transportvirkning på løsmasser langs

bekken. Flommen er såpass sterk at den flytter en del masse. Løsmassene består stort sett av sand, stein og grus. Dette har bygd seg opp på tre flate partier. Det øverste er Varpet, et flatt parti som har blitt brukt som grustak for alle vegene i skogen. Det andre stedet er i dagens inntaksdam, som må tømmes for grus på vårparten. Det siste stedet er i utløpet av bekken i Randsfjorden.

## Innlandet fylkeskommune

### 1. Friluftsliv ifb. Abbortjernsbekken kano- og kajakkpadling

Abbotjærnsbekken er cirka 1 til 1,5 meter bred og cirka 10 til 30 cm dyp. På grunn av terrenget er bekken bratt som en hoppbakke. Siden bekken er tørrlagt fra utløpet fra dagens inntaksdemning og til dagens kraftverk som ligger cirka 40 meter oppstrøms Randsfjorden og at demningen i Abbotjern er stengt med en sil, er det ikke fisk i bekken. Utover å slukke tørsten har bekken liten nytte i friluftsyemed.

### 2. Rapport om naturmangfold

Det har ikke blitt utarbeidet noen egen rapport om naturmangfold, siden forekomsten av plante- og dyreartene er identisk med miljøet som ligger utenom traséen. Inngrepet gjennomføres i gamle traktor/lassbærerveger og i aktivt drevet skog. Ved skogdriften gjennomføres planting, ungskogspleie, hogst og kjørsel. Inngrepet er ikke vesensforskjellig fra andre tiltak som gjennomføres her. Skogdriften hensyntar skogbruksplanen som er utarbeidet for Søfferud gård, og her er det utarbeidet miljøregistreringer i skogen. Sistnevnte gir informasjon om nøkkelbiotoper, og det er i tillegg foretatt en vurdering av alle andre relevante miljøregistreringer; naturtyper/truede arter m.m. Dette ivaretas ved skogdriften.

### 3. Klimagassutslipp M- 1941

Siden inngrepet foregår i morenemasser, er CO<sub>2</sub> utslipp fra anleggsperioden begrenset til utslipp fra gravemaskiner og lastebiler. I en anleggsperiode på tre måneder, dødtid ikke medberegnet, med to gravemaskiner (20 l/h) og en lastebil (5l/h) gir dette et forbruk på 12 m<sup>3</sup> diesel. Med et beregnet utslipp på 2,7 kg co<sub>2</sub> per liter diesel vil dette gi en CO<sub>2</sub> utslipp på 32,4 tonn. I driftsperioden er Co<sub>2</sub> utslipp fra et vannkraftverk tilsvarende lik null. Et tilsvarende diesellaggregat som gir 125 kW vil ved full belastning forbruke 34,5l diesel per time. Hvis man tar utgangspunkt i at kraftverket vil produsere rundt 500'000 kWh per år, ville et tilsvarende dieseldrevet anlegg produsere en CO<sub>2</sub> mengde på 402 tonn Co<sub>2</sub> per år. Kilde: <https://generatorsource.com/tools-info/fuel-consumption-charts/>

### 4. Vannmiljø etter vannforskriften

Vannforekomsten, dvs. Abbotjern og ovenliggende Gulse- og Røytjern vil i utgangspunktet ikke påvirkes ytterligere av inngrepet. De tre tjernene er allerede regulert, og bruken vil ikke endres som følge av forlengelsen av rørgata. Vannene kontrolleres årlig for pH nivå og kalkes ved behov. Vassdraget har en levedyktig ørretstamme og Viltlaget i Søndre Land tildeler ørret settefisk med jevne mellomrom.

## Statsforvalteren Innlandet

### 1. Kartlegging av traséen

Inngrepet gjennomføres i gamle traktorveger og i aktivt drevet skog. Levevilkårene for naturen er her kontinuerlig forstyrret av skogsdrift gjennom planting, ungskogspleie, hogst og kjørsel. Inngrepet er ikke vesensforskjellig fra andre tiltak som allerede gjennomføres her.

### 2. Årssikker vannføring oppstrøms Abbortjern

Gulsetjern og Røytjern ovenfor Abbortjern er oppdemt og regulert idag. Det planlegges ikke med å endre nedtappingen av disse. Vedlikehold av demningene gjennomføres ved behov.

### 3. Minstevannsføring nedstrøms Abbortjern

Avhengig av regn og tilsig på sommeren tappes Abbortjern idag helt ned på vinteren, vanligvis i februar og tilsvarende på sommerstid. Dette gjør at bekken tidvis blir helt tørrlagt. Dette er en praksis som har pågått siden dagens kraftverk ble opprettet i 1914. Dette medfører at akvatisk liv i bekken er svært begrenset siden levevilkårene ikke opprettholdes med dagens praksis. Avhengig av tilsig opprettholdes minstevannføring 350 m nedenfor Abbortjern fra de tre andre kildene som renner inn i Abbortjernsbekken. Tiltaket vil ha en positiv virkning ved å gjenopprette vannføring nedenfor dagens inntaksdemning og 600 meter videre ned til Randsfjorden. Tiltakshaver er villig til å endre dagens praksis og slippe inntil 2 l/s fra Abbortjern. Dette vil opprettholde minstevannføring i de øverste 350 meterne av Abbortjernsbekken.

## Søndre Land kommune

### 1. Mangelfullt kunnskapsgrunnlag ift. vannmiljø, akvatisk naturmangfold og økologiske funksjoner.

Viser her til kommentarer under NJFF Oppland, DNT Gjøvik og omegn, Naturvernforbundet, Storørret Norge punkt 1 Undersøkelser fisk, bunndyr og ornitologi og Statsforvalteren Innlandet punkt 3.

### 2. Vannforskriften

Vannforekomsten Abbortjern og de to overliggende vannkildene Gulsetjern og Røytjern er allerede regulerte. Det gjennomføres ingen endring i bruken av disse. Dette er allerede kjent og ligger inne i Vann-netts hjemmesider.

Ref.: ( <https://vann-nett.no/waterbodies/012-2583-R/factsheet/pressures/info/4.2.1%20Dams,%20barriers%20and%20locks%20Hydropower> )

Ifølge nettstedets oppføring har dagens regulering en middels påvirkning. (<https://vann-nett.no/waterbodies/012-2583-R/factsheet/pressures> ) Dette vil ikke endres av tiltaket.

### 3. Minstevannføring

Det er å påpeke at dagens praksis med nedtapping av tjernene har vært gjennomført siden før konsesjonslovene innført. Dette medfører at bekken

avhengig tilsig og nedtapping tidvis tørrlegges helt. Levevilkårene for akvatisk liv nedenfor Abbortjern er derfor ikke tilstede året rundt. På bakgrunn av at dagens praksis medfører at bekken går tørr i perioder, vil en reinnføring av minstevannføring bryte med en allerede eksisterende rettighet. Allikevel er tiltakshaver villig til å endre dagens praksis og slippe inntil 2 l/s fra Abbortjern. Dette vil opprettholde minstevannføring i Abbortjernsbekken.

#### **4. Om betydningen av ulovlig gjennomførte arbeider før konsesjonsbehandling**

Kommunen mener at arbeidet som har vært gjennomført har vært ulovlig. I denne sammenheng er det å påpeke at arbeidet har vært gjort i forbindelse med skogsdrift og lassbærerveger. Legging av rørgata ble derfor gjennomført i forbindelse med reparasjon av lassbærervegene og for å spare terrenget for unødvendig kjøring. (se kommentarer til Søndre Land MDG punkt 1 og 2). Dette er et arbeid kommunen har vært informert i lang tid. Kommunens skogbrukssjef var på befaring på et annet tiltak ved siden av rørgatetraséen 27/7 2023 og arbeidet med den kombinerte traséen og lassbærevegen ble diskutert. Skogbrukssjefen hadde ingen negative kommentarer til det arbeidet og planen for dette. Kommunens veiledningsplikt tilsier at kommunen skulle ha varslet tiltakshaver om at arbeidet krevde løyve. Dette understøtter at tiltakshaver har handlet i god tro. Tiltaket ble stanset da ny skogbrukssjef kom på befaring. Det bør også påpekes at kommunen tidligere har vært positiv til tiltaket. I kommunens tilsvar av 14/3 2023 til konsesjonspliktutvalget står det:

Det vises til brev 2.2.2023. Søndre Land kommune har følgende uttalelse: Området som omfattes av søknaden ligger innenfor LNF-område i kommuneplanen. Oppslag i Miljødirektoratets Naturbase 9.3.2023 viser at det ikke er registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter, utvalgte naturtyper eller truede eller nær truede naturtyper langs Åbortjernbekken. Det er heller ikke registrerte kulturminner i området. Det er etter det kommunen kjenner til ingen spesielle allmeninteresser eller andre aktiviteter i området eller langs bekken.

Det er et poeng at utnyttelsen av lassbærervegen til å legge rørgate samsvarer med paragraf 7 i skogbruksloven:

Det skal leggjast vekt på å oppnå eit rasjonelt vegnett, der det også blir teke omsyn til den nytten vegen kan få for anna næringsverksemd knytt til landbrukseigedommane.

## **Vannområde Randsfjorden**

### **1. Gyting og oppvekst ørrettyngel.**

Viser her til kommentarer under NJFF Oppland, DNT Gjøvik og omegn, Naturvernforbundet, Storørret Norge punkt 1.

### **2. Tørrlegging av bekkestrekning nedenfor Abbortjern**

Viser til kommentarer under NJFF Oppland, DNT Gjøvik og omegn, Naturvernforbundet, Storørret Norge punkt 1, Statsforvalteren Innlandet punkt 3 og Søndre land kommune punkt 3.

**3. Minstevannføring i hele vassdraget**

Viser til kommentar under Søndre land kommune punkt 3.

**4. Konflikt knyttet til miljømålene i vannforvaltningsplanen**

Tiltakshaver er av den mening av at tiltaket i utgangspunktet vil gi en jevnere vannføring enn det eksisterende tiltaket.

**5. Utforming av inntaksdam og inntaksrør**

Her vil eksisterende løsning benyttes.

**6. Fjerning av eksisterende inntaksdam**

Eksisterende inntaksdam vil bestå. Den vil kunne skape et stille parti for akvatisk liv.